

שם המרצה: ד"ר חורש דני

שם הקורס: יסודות בפסיכותרפיה דינאמית

קוד קורס: 60-850-01

סוג הקורס: הרצאה

שנת לימודים: תשס"ח סמסטר: א' היקף שעות: 2 ש"ס.

א. מטרת הקורס:

מטרת הקורס היא לערוך לסטודנטים היכרות מעמיקה עם תיאוריות פסיכואנליטיות מרכזיות, מפרויד ועד ימינו. מטרה נוספת של הקורס היא להכיר מושגי יסוד בפסיכותרפיה דינאמית, הנובעים מתוך התיאוריות הנלמדות.

ב. תיאור הקורס:

במהלך הקורס, יינתן מקום ייחודי לכל גישה ותיאוריה. הקורס משרטט התפתחות של רעיונות זה מתוך זה, החל מהתיאוריה הפסיכואנליטית של פרויד, עבור בתיאוריות של מלאני קליין ושל ויניקוט, וכלה בתיאוריה ההתייחסותית. לאורך השנה כולה, נדגיש תמות קליניות והתפתחותיות שעברו אבולוציה תיאורטית עם השנים, ונבחן כיצד הן באות לידי ביטוי בתוך חדר הטיפוליים. במקביל, נדגיש את השוני והדמיון בין תיאורטיקנים שונים, ונחדד ניואנסים חשובים שיסייעו לסטודנטים לקבל תמונה רחבה וקוהרנטית של העולם הפסיכודינמי. בקורס יושם דגש משמעותי על חיבור של התיאוריות השונות לעבודה הקלינית, תוך היכרות עם מושגים בסיסיים בפסיכותרפיה כגון: העברה, העברה נגדית, הזדהות השלכתית, התנגדות ופירוש. עוד יושם דגש על היבטים התפתחותיים בתוך התיאוריות והגישות השונות: המעבר בין שלבי חיים שונים, התפתחות התינוק והילד, התפתחות ביחסי הורה-ילד ועוד.

מהלך השיעורים:

השיעורים יתבססו על שילוב של הרצאה פרונטלית, קריאה מודרכת של מאמרים, דוגמאות קליניות ודיונים בכתה.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

סמסטר א – ד"ר דני חורש

מס' שיעורים וחומרי הקריאה:

1

שער כניסה לחשיבה הפסיכואנליטית

מיטשל, ס.א. ובלאק, מ.ג'. (2006). פתח דבר: מהי פסיכואנליזה? בתוך ס.א., מיטשל ומ.ג'. בלאק, פרויד ומעבר לו (עמ' 37-46). תל-אביב: תולעת ספרים.

2

**התיאוריה הפסיכואנליטית של זיגמונד פרויד:
בסיס תיאורטי ועקרונות מרכזיים**

גוברין, ע. (2004). פרויד. בתוך ע. גוברין, בין התנזרות לפיתוי (עמ' 68-35). אור-יהודה: דביר.

3

**המשך – פרויד:
המודל הסטרוקטורלי והמודל הטופוגרפי**

פרויד, ז. (1920). האני והסתם. בתוך ז. פרויד, מעבר לעיקרון העונג. אור יהודה: דביר.

4

**המשך – פרויד:
המודל ההתפתחותי והיבטים אדיפלליים**

5

יחסי אובייקט: רציונל תיאורטי וקליני.

מיטשל, ס.א. ובלאק, מ.ג'. (2006). מלאני קליין והתיאוריה הקלייניאנית בת-זמננו. בתוך ס.א. מיטשל ומ.ג'. בלאק, פרויד ומעבר לו (עמ' 175-145). תל-אביב: תולעת ספרים.

6

**התיאוריה של מלאני קליין:
בין שתי עמדות**

Klein, M. (1946). Notes on some schizoid mechanisms. The International Journal of Psychoanalysis, 27, 99-110

7

**המשך – מלאני קליין:
צרות עין והכרת תודה; אשמה ותיקון.**

8

**ויניקוט:
על 3 אזורים של קיום נפשי - פנטזיה, מציאות ומשחק**

Winnicott, D.W. (1971). Transitional objects and transitional phenomena. In D.W. Winnicott, Playing and Reality (pp. 1-34). New York: Rutledge

9

**ויניקוט:
עצמי כוזב, עצמי אמיתי, ומושגים מרכזיים אחרים**

Winnicott, D.W. (1958). The Capacity to be Alone. International Journal of Psycho-Analysis, 39, 416-420

10

הצגת מקרה בכיתה – ניתוח ודיון בהתבסס על התיאוריות שנלמדו

11

המרזב הסכיזואידי בפסיכואנליזה – פיירברן וגנטריפ

12

המשך - פיירברן וגנטריפ

Guntrip, H. (1992). Schizoid Phenomena, Object Relations and the Self. London: Karnac Books

13

מרגרט מאהלר:

ספרציה-אינדיבידואציה

Mahler, M. S. (1972). On the first three subphases of the separation-individuation process. *The International Journal of Psychoanalysis*, 53(3), 333-338

14

המשך – מאהלר

סמסטר ב – ד"ר בעז שלגי

הקורס יועבר דרך קריאה משותפת בכיתה של חלקים נבחרים מהמאמרים אותם מקבלים התלמידים לקריאה ודיון בהם.

שיעור ראשון ושני: פסיכולוגיית העצמי מבית מדרשו של קוהוט: חומר הקריאה:

Kohut, H. and Wolf, E.S (1978): *The Disorders of the Self and Their Treatment: An Outline*

שיעור שלישי: התפתחויות בפסיכולוגיית העצמי: חומר הקריאה:

Stolorow, R.D and Atwood, G.E (1983): *Psychoanalytic phenomenology: Progress Toward a Theory of personality*

שיעור רביעי: הרחבת אפשרויות הטיפול בנרקיסוזם: חומר הקריאה:

מיטשל, ס.א. (1986): כנפיו של איקרוס. בתוך: מיטשל, ס.א. וארון, ל.: פסיכואנליזה התייחסותית, צמיחתה של מסורת.

שיעור חמישי: עקרונות החשיבה הביוניאנית. חומר הקריאה:

ביון, ו. (1962): ללמוד מן הניסיון: פרק 3.

סמינגטון, ג'. וסימינגטון, נ. (1996): פונקציית אלפא. מתוך: החשיבה הקלינית של וילפרד ביון.

שיעור שישי: פעולת ההזדהות ההשלכתית במערכות (מעבר לדיאדה). חומר הקריאה:

Zinner J. and Shapiro, R (1972): *Projective Identification as a Mode of Perception and Behaviour in Families of Adolescents*

שיעור שביעי: הצגת מקרה של אחד התלמידים בכיתה.

שיעור שמיני ותשיעי: החשיבה התיאורטית והקלינית של תומס אוגדן כמשקפת עקרונות חשיבה

ויניקוטיאנים, ביוניאניים ואינטרסובייקטיביים. חומר הקריאה:

Ogden, T.H . (2005): *Dreaming undreamt dreams and interrupted cries*. In: *This Art of Psychoanalysis*

שיעור עשירי: מושגי מפתח בעבודה הטיפולית, יתרונותיהם ומגבלותיהם: מפרשנות אל מפגש אינטרסובייקטיבי. חומר קריאה:

Mitchell, S.A (1997): The Therapeutic Action. In: Influence and Autonomy in Psychoanalysis

שיעור אחד-עשר: עקרונות החשיבה ההתייחסותית: חומר קריאה:
באט, ר. (2013): מבוא. בתוך: מיטשל, ס., ארון ל.: פסיכואנליזה התייחסותית: צמיחתה של מסורת. שלגי, ב. (2013): סקירה: מיטשל, ס., ארון, ל.: פסיכואנליזה התייחסותית: צמיחתה של מסורת. מאנגלית: איריס רילוב. "שיחות", כ"ח/1, 2013.

שיעור שנים-עשר: תפישה-מחודשת של התסביך האדיפאלי והשימוש בו בתהליך הטיפול. חומר קריאה:

Loewald, H (1979): The Waning of the Oedipus complex

שיעור שלושה-עשר: מודלים פסיכודינאמיים והשימוש בהם – סיכום הקורס.

ג. דרישות קדם: אין.

ד. חובות / דרישות / מטלות:

- נוכחות חובה
- קריאה של החומר בין שיעור לשיעור
- הגשת עבודה בסוף השנה

ה. מרכיבי הציון הסופי :

הציון כולו יתבסס על עבודת הסיום, שתוגש בזוגות בסוף השנה (סוף סמסטר ב'). עבודת הסיום תניב ציון סופי לשני הסמסטרים יחדיו.

ו. רשימת קריאה:

רשימת ספרות נוספת – סמסטר א'

- אוגדן, ת. (2001). הקצה הפרימיטיבי של החוויה. תל-אביב: עם עובד.
אלווארז, א. (1992/2005). נוכחות חיה. תל-אביב: תולעת ספרים.
אמיר, ד. (2012). תהום שפה. מאגנס.
באלינט, מ. (1968/2006). השבר הבסיסי. תל-אביב: עם עובד.
הדר, א. (2001). השיח הטיפולי. דביר.
ברונסטיין, ק. (2008). התיאוריה הקלייניאנית. תל-אביב: תולעת ספרים.
מטרי, י. (2005). בית לנפש. מודן.
מיטשל, ס. (1993/2003). תקווה ופחד בפסיכואנליזה. תל-אביב: תולעת ספרים.
פרויד, ז., וברוואר, י. (1895/2004). מחקרים בהיסטוריה. דבורישה, בולגריה: הוצאת ספרים.
פרויד, ז. (2002). הטיפול הפסיכואנליטי. תל-אביב: עם עובד.
קלנר, נ. (2001). דבשת הגמל. פסיכה.

Blos, P. (1967). The second individuation process of adolescence. Journal of the Psychoanalytic Study of the Child, 22, 162-187

- .Force, P. T. (2006). Psychodynamic diagnostic manual
Laplanche, J., & Pontalis, J. B. (1988). The language of psychoanalysis. Karnac
.Books
Mahler, M. S. (1967). On human symbiosis and the vicissitudes of individuation.
.740-763, (Journal of the American Psychoanalytic Association, 15(4
.Ogden, T. (1979). On projective identification. Int. J. Psycho-Analysis, 60, 357-371
Pine, F. (1988). The four psychologies of psychoanalysis and their place in clinical
.work. Journal of the American Psychoanalytic Association, 36(3), 571-596
Winnicott, D. W. (1949). Hate in the countertransference. International Journal of
.Psychoanalysis, 30(2), 69-74
Rosenfeld, H. (1983). Primitive object relations and mechanisms. Int. J. Psycho-Anal.
.64, 261-267

רשימת ספרות – סמסטר ב'

Kohut, H. and Wolf, E.S (1978): The Disorders of the Self and Their Treatment: An
.Outline. Int. J. of Psycho-Analysis, 58, pp: 413- 425

Stolorow, R.D and Atwood, G.E (1983): Psychoanalytic Phenomenology: Progress
Toward a Theory of Personality. In: A. Goldberg (Ed): The Future of
.Psychoanalysis. pp: 97-110

מיטשל, ס.א. (1986): כנפיו של איקרוס. בתוך: מיטשל, ס.א. וארון, ל.: פסיכואנליזה התייחסותית,
צמיחתה של מסורת. תל-אביב: תולעת ספרים, 2013. עמ' 198-227.

ביון, ו. (1962): פרק 3. בתוך: ללמוד מן הניסיון. תל-אביב: תולעת ספרים, 2004. עמ' 30-31.

סמינגטון, ג'. וסימינגטון, נ. (1996): פונקציית אלפא. בתוך: החשיבה הקלינית של וילפרד ביון. תל-
אביב: תולעת ספרים, 2000. עמ' 70-83.

Zinner J. and Shapiro, R (1972): Projective Identification as a Mode of Perception and
.Behaviour in Families of Adolescents. Int. J. of Psycho-Analysis, 53. pp: 523-530

Ogden, T.H. (2005): Dreaming Undreamt Dreams and Interrupted Cries. In: This Art
.of Psychoanalysis. pp: 1-18

Mitchell, S.A (1997): The Therapeutic Action: A New Look. In: Influence and
.Autonomy in Psychoanalysis. London: The Analytic Press. pp: 33-62

באט, ר. (2013): מבוא. בתוך: מיטשל, ס., ארון, ל.: פסיכואנליזה התייחסותית: צמיחתה של מסורת. תל-
אביב: תולעת ספרים. עמ' 7-17.

שלגי, ב. (2013): סקירה: מיטשל, ס., ארון, ל.: פסיכואנליזה התייחסותית: צמיחתה של מסורת.
"שיחות", כ"ח/1.

Loewald, H (1979): The Waning of the Oedipus complex. Journal of the American
.Psychoanalytic Association, pp: 751-775

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

Faculty of Social Sciences
Department of Psychology

הפקולטה למדעי החברה
המחלקה לפסיכולוגיה